

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Fogedgården

Juni 2023

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og medarbejdere i dagtilbud.

Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte jeres skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Den skal gennemføres mindst hvert andet år. Det er **ikke** et lovkrav, at I benytter denne skabelon.

Den lovgivningsmæssige ramme for udarbejdelse og evaluering af den lokale pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er udfoldet i Børne- og Undervisningsministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#).

Vær opmærksom på:

- Den primære målgruppe for den skriftlige evaluering er jer selv og forældrene i jeres dagtilbud
- Det er et krav, at I reviderer jeres skriftlige læreplan på baggrund af evalueringen, hvis evalueringen skulle give anledning til ændringer eller justeringer.
- Fokus i evalueringen er på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte, dvs. hvorvidt og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.
- Evalueringen skal offentliggøres.

Denne skabelon indeholder alle de lovmæssige krav til evalueringen. Lovkravene finder I i de to midterste afsnit "Evaluering og dokumentation" og "Inddragelse af forældrebestyrelsen". Skabelonen indeholder desuden spørgsmål, som kan støtte jeres evalueringsproces samt jeres fremadrettede arbejde med løbende at revidere den skriftlige læreplan.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Her kan I opliste, hvad I har haft særligt fokus på som en del af arbejdet med læreplanen, fx morgenstund, leg, social udvikling.

- Sprog og leg – SprogTrappen og læringsmiljøer med fokus på leg samt den sproglige del af legen
 - Naturprofilen – tovholdere
 - De 6 læreplanstemaer – implementering via årshjul (hvordan gjorde vi i 2022 og hvad gør vi nu 2023)
 - Overgangen fra børnehaven til skolen
-

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive jeres arbejde med at etablere en systematisk evalueringskultur. I kan fx beskrive, hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter, reflekterer over og evaluerer jeres pædagogiske praksis. I kan også beskrive, om I arbejder med særlige metoder, fx *Redskab til selvevaluering*, *Tegn på læring*, *Redskab til forankringsproces* eller om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med en særlig tilgang.

Vi arbejder med at etablere evalueringskulturen gennem vores fælles personalemøder og stuemøder. P-møder afholdes en gang om måneden, hvor fælles tematikker drøftes. Stuemøder afholdes hver 14.dag, hvor der udarbejdes en dagsorden og referat.

Metoder:

- SMTTE-modeller – Vi har arbejdet med evaluering gennem brug af SMTTE-modellen. Hver stue har haft til opgave at reflektere over områder, hverdagsrutiner eller lign. Og sætte sig nogle mål for den efterfølgende pædagogiske proces.
- Handleplaner – Vi har arbejdet med at få implementeret handleplaner for både børn i udsatte positioner og for grupper af børn. Vi har arbejdet med at anvende den viden vi henter i SprogTrappen, som del af en fokuseret indsats for børn og børnegrupper. Dette gennem at bruge viden fra SprogTrappen som konkrete tiltag i handleplaner, og for at sikre refleksion og evaluering.
- SprogTrappe – Vi har udarbejdet en systematisk proces for observation og indplacering. To gange årligt indplaceres børnene i SprogTrappen. Forud for indplacering ligger der en 14dags observation periode. Efter indplacering samles der op på det samlede billede og udarbejdes planer for det efterfølgende pædagogiske arbejde på stuen. Det kan være med en gruppe børn eller enkelte børn.

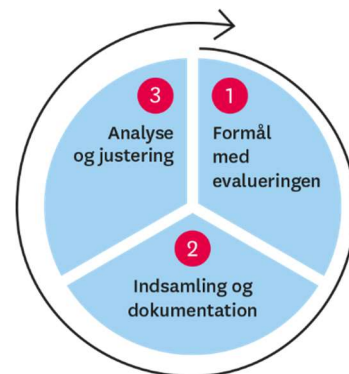
Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Her kan I **kort** skrive, hvordan I har grebet arbejdet an, fx om I har lavet workshop, gennemført konkrete evalueringer, haft oplæg fra interne eller eksterne. I kan også indsætte billeder eller lignende.

Vi har forsøgt os med to forskellige modeller for at arbejde med at integrere de 6 læreplanstemaer i hverdagen gennem hele året. I 2022 arbejde vi med læreplanen gennem 5 fastlagte overskrifter fra læreplanen og i 2023 arbejder vi med 4 overordnede temaer, ex. Krible krable.

Vi har på et personalemøde afholdt en mini-workshop, som havde til hensigt at arbejde ind i den skriftlige del af læreplanen. Her arbejdede vi i små evalueringsgrupper med udvalgte overskrifter fra læreplanen, med henblik på at enten bekræfte det skrevne, eller komme med ændringer hertil, eller udpege fremtidige fokuspunkter for arbejdet med læreplane. Nogle af de rettelser vi har foretaget i den endelige læreplan, er baseret på dette.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Her skriver I **kort**, hvilket område i jeres pædagogisk læringsmiljø I satte fokus på i evalueringen og hvorfor. Hvad var det I var nysgerrige på eller der udfordrede jer? Dette er trin 1 i evalueringscirklen.

1.SprogTrappeprocessen – leg

I 2021 blev vi alle uddannet i brugen og praksis omkring SprogTrappen.

Vores fokus var på at skabe et sprogligt udviklende læringsmiljø gennem hele dagen. Dette særligt igennem en øget opmærksomhed på hvordan vi udvikler børns sprog gennem leg og er skaber af den udviklende ramme.

Vi ønskede at implementere et pædagogisk værktøj som ikke kun har sprogvurdering og resultater i fokus. Her er SprogTrappen et værktøj som indtænker alle børns kommunikative og relationelle erfaringer. Den data som indplaceringerne på SprogTrappen viser os gør os i stand til at tilrettelægge legemiljøer ud fra børnegruppens nærmeste udviklingszone.

2.Implementering og dokumentation af arbejdet med de 6 læreplanstemaer - Processen med at finde formen i forhold til at komme rundt om de 6 læreplanstemaer

I dokumentation på AULA og i den daglige planlægning, var vi udfordrede af at vi synes at vores kommunikation manglede en rød tråd til læreplanen. Hvordan får vi tydeliggjort vores fælles arbejde med læreplanen på institutionsniveau og sikre at vi kommer omkring alle temaer gennem året? Det har været et emne som er blevet debatteret i personalegruppen. Processen blev derfor sat i gang på et p-møde i 2021 hvor der blev opstillet to forskellige måder at arbejde struktureret med inddragelse af læreplanstemaerne gennem året 2022.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Her beskriver I **kort** den dokumentation af det pædagogiske læringsmiljø, I har indsamlet i forbindelse med evalueringen. Pædagogisk dokumentation kan bestå af en vifte af forskellige måder at beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse på, fx praksisfortællinger, fotos, observationer, videooptagelser, screeninger, relationsskemaer, børneinterviews, tegninger. Indsamling af pædagogisk dokumentation er trin 2 i evalueringscirklen. Har I under evalueringen skrevet på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

1.SprogTrappeprocessen – leg

I forbindelse med overgangen til at anvende SprogTrappen, udførte Pia Thomsen observationer på hver stue, med fokus på legemiljøer og de voksnes dialog med børnene. På baggrund af dette konkluderede hun at der manglede tydelige afgrænsninger af legemiljøer og at vi som voksne skulle have fokus på turtagning og anvisninger. Derudover kom hun med en sætning, som ramte os særligt, nemlig at "de voksne er villige til at lade sig afbryde hele tiden".

Vi har også indhentet dokumentation/data om børnenes trivsel og læring gennem indplaceringerne af børnene i SprogTrappen.

2. Implementering og dokumentation af arbejdet med de 6 læreplanstemaer

I 2022 arbejdede vi med læreplanstemaerne fastlagt hen over året. Hvert tema strakte sig over 6-8 uger. I perioden forelægger der pædagogisk dokumentation i form af billeder og opslag på AULA og måneds- og aktivitetsplaner.

Året var inddelt således:

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Her skriver I **kort** resultaterne af jeres analyse, fx hvordan den indsamlede dokumentation gjorde jer klogere på det, I var blevet nysgerrige på? Hvad var jeres vurdering af det pædagogiske læringsmiljøes betydning for børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse? Dette er første del af trin 3 i evalueringsskemaet. Har I under evalueringen skrevet resultaterne på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

1. SprogTrappeprocessen – leg

Ud af den dokumentation der blev indsamlet, var det særligt observationen af at de voksne er villige til at lade sig afbryde hele tiden, som påvirkede vores praksis med fokus på børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Dette gav foranledning til selvrefleksion og evaluering af dagligdags rutiner som ex. spisesituationer og garderobe ud fra vores pædagogiske grundlag, særligt med øje for børnesyn og børneperspektiv.

2. Implementering og dokumentation af arbejdet med de 6 læreplanstemaer

I processen med at arbejde opdelt med læreplanstemaerne, blev det tydeligt at det blev en alt for begrænsende måde at arbejde på og at det anviste tema blev taget for bogstaveligt og de andre læreplanstemaer blev glemt. Sammenhængen mellem de enkelte aktiviteter forsvandt, til fordel for et fokus på det overordnede tema, hvilket faktisk bremsede mulighed for fordybelse.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Her skriver I **kort**, hvordan I handlede på baggrund af jeres nye indsigter om jeres pædagogiske læringsmiljø. I kan bl.a. skrive, hvorvidt evalueringen gav anledning til at justere jeres pædagogiske praksis, og om den gav anledning til at afprøve konkrete tiltag og justere jeres skriftlige læreplan. I kan også samle op og se på tværs af de udvalgte områder, I har evalueret. Er justeringerne stadig en del af jeres praksis i dag? Har I brugt jeres indsigter i udvalgte evalueringer i andre sammenhænge? Dette er anden del af trin 3 i evalueringsskemaet.

1.SprogTrappeprocessen – leg

Vi har lavet et årshjul for arbejdet med SprogTrappen, hvor vi to gange årligt i en periode på seks uger, observere, indplacere børnene i SprogTrappen og analysere data. På baggrund af den indsamlede data skal vi indrette vores fysiske rammer efter børnegruppens zone for nærmeste udvikling. Vi har fået plakater som understøtter og inspirerer til leg. Vi har igennem sparring med Pia Thomsen, udarbejdet cirkulærer sprogskemaer, haft øvebaner med fokus på de voksnes deltagelse i leg og arbejdet med fokusord.

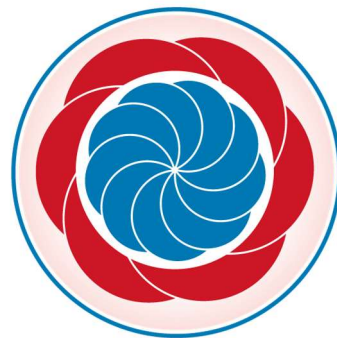
Hver stue har arbejdet med SMTTE-modellen, med udgangspunkt i den indsamlede dokumentation. Fokus for udviklingen af praksis, har været rette mod os selv og de voksnes adfærd. Her er der bl.a. arbejdet med at mindske villighed til at lade sig afbryde, da det skaber forstyrrelser i dialogen og hermed den sproglige udvikling. En anden SMTTE-model har haft fokus på de voksnes rolle i at skabe den gode stemning på ture ud af huset, bl.a. ved at have fokus på at skabe en ramme for turen så de kunne få et overskud til at tale med børnene, stoppe op og følge børnenes initiativer på vejen.

På et p-møde genbesøgte vi børneperspektivet og børnesynet. På baggrund af sætningen om at vi voksne var villige til at lade os afbryde. Det blev udgangspunktet for at drøfte børneperspektivet og børnesynet gennem forskellige cases.

2.Implementering og dokumentation af arbejdet med de 6 læreplanstemaer

På baggrund af evalueringen af arbejdet med inddeling af læreplanstemaerne i 2022, har vi i 2023 besluttet at arbejde anderledes med dette. Vi har i fællesskab udstukket 4 temaer; så og spire, krible krable, Høst og kunst i naturen. Inddelingen i disse temaer har til hensigt at tage udgangspunkt i vores profil og herunder hæftes alle læreplanstemaerne på. Vi har placeret temaerne således at der er rum for at kunne udvide perioden for ikke at begrænse muligheden for fordybelse.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Her skriver I **kort**, hvordan I har inddraget forældrebestyrelsen og eventuelt forældrerådet, fx om I har drøftet, hvad I har sat fokus på i løbende evalueringer, resultaterne og hvilke tiltag det har givet anledning til, eller hvordan forældrebestyrelsen aktivt har været inddraget i ændringer eller justeringer af den daglige praksis.

FKU har været et vigtigt bindeled i forståelsen af, hvordan vores dokumentation og kommunikation om arbejdet med læreplanen modtages på forældresiden.

På de kvartalsmæssige møder i FKU drøftes den daglige praksis, samt arbejdet med læreplanen.

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Her kan I **kort** skrive, hvad I vil sætte fokus på i jeres pædagogiske læringsmiljø fremadrettet og hvorfor. I afsnit ét så I tilbage på, hvad I allerede har arbejdet med. Har I fået øje på, om der er dele af jeres pædagogiske læringsmiljø, I ikke har haft fokus på, fx rutinesituationer, børn i udsatte positioner, mv.? I kan også skrive, om der er områder, I har haft fokus på, men har behov for at genbesøge.

Overgange – vug til bh og i dagligdagen

I april 2023 har vi lavet en omstrukturering der betyder at vi ikke længere arbejder med at samle de største børn i en 'storebørns'stue og derudover har vi åbnet en ny vuggestuegruppe. Vi er derfor blevet endnu mere optaget af, hvordan vi arbejder med overgangen mellem vuggestue og børnehave, men også i hverdage hvor børnene oplever mange overgange og hvor aldersintegrerede stuer sætter ny krav til de voksnes forståelse af dette. Her kommer inddeling af børne i små grupper, baseret på deres udviklingspotentiale (sprogtrappen) til fortsat at spille en afgørende rolle. Inddeling af børnene ud fra deres placering i SprogTrappen, er fortsat også noget vi er ved at lære og som vi vil stille skarpt på hen mod næste evaluering i 2025.

Legemiljøer

Vi vil gerne etablere tydeligere og inspirerende legemiljøer på alle stuer. Her skal fokus være på, hvad der kan leges, hvad de voksne har tænkt om udviklingen gennem dette miljø, hvilke ord er i fokus for den voksnes sprogbrug.

Forældresamarbejdet

Vi vil styrke forældrepartnerskabet gennem en tydelig faglig ramme for forældresamtaler der inddrager bl.a. SprogTrappen, TRASMO og observationer samt praksisbeskrivelser.

Børn i udsatte positioner

Vi styrker vores arbejde med børn i udsatte positioner gennem det tværfaglige samarbejde, arbejdet med handleplaner, uddannelse i ICDP, systematisk refleksion og udvikling af en fagligt fokuseret observerende tilgang.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive, om I oplever, at organiseringen af jeres evalueringskultur har understøttet meningsfulde drøftelser, refleksioner, analyser og vurderinger af jeres pædagogisk praksis i hverdagen? Eller om jeres erfaringer giver anledning til at justere organiseringen af jeres evalueringskultur, fx om der er brug for at afprøve andre måder at mødes og måder at reflektere sammen, justere hyppigheden af møder eller fastholde god evalueringspraksis.

Vi har haft nogle rigtig gode og udviklende øjeblikke i arbejdet med SMTTE-modellerne. Det har givet stof til eftertanke og mange har valgt at videreudvikle aktiviteter eller hverdagssekvenser på baggrund af evalueringen. Vi har fremlagt evalueringsdelen af SMTTE-modellerne på et fælles p-møde, hvilket har givet inspiration på tværs af stuer og huse og andre har valgt at arbejde med samme aktivitet/fokusområde.

Vi kunne godt tænke os, at evalueringen flytter endnu tættere på, ex. ind på stuemøderne og har derfor valgt at ledelsen følger disse møder tættere og vil øge hyppigheden af stuemøder fra en gang månedligt til hver 14.dag.

Vi skal i efteråret gennemgå et forløb om systematisk refleksion og vi har et ønske om at udvikle en kultur for analyse og brug af indsamlet data.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

Vi har på et fælles p-møde arbejdet i grupper med de enkelte dele af læreplanen. Her har medarbejderne indgivet refleksioner og ændringer som efterfølgende er rettet til.

Vi vil udarbejde nye hverdagsbeskrivelser som er udgangspunktet for eksemplerne i vores læreplan.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

© 2020
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Undervisningsministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC